CBSE
Marking Scheme, 2026-27
CLASS-X
ODIA (013)

General Instruction:

a) The marking scheme carries only suggested value points for the answers.
b) These are only Guidelines and do not constitute the complete answer.
c) The students can have their own expression and if the expression is correct then marks be awarded accordingly.
d) The candidate would be permitted to obtain photocopy of the answer book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/ Additional Head Examiners/ Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per the value points for each answer as given in the marking scheme.
e) All the Head Examiners/ Additional Head Examiners/ Examiners are instructed that while evaluating the answer books, if the answer is found to be totally incorrect, 'X' should be marked on the incorrect answer and awarded '0' mark.

1. 5 x 2 = 10

(i) ଧୈର୍ଯ୍ୟର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଆମେ ବୁଦ୍ଧିବିଚାର ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଭୁଲ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତିମାନ ନେଇଥାଉ ।

(ii) ନୈରାଶ୍ୟର ଶିକାର ହେବା ସମୟରେ ବନ୍ଧୁ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନେ ଆମ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ହୋଇ ସମାଧାନର ମାର୍ଗ ବତେଇଦିଅନ୍ତି ।

(iii) ସମସ୍ୟା ଓ ସଂଘର୍ଷ ଇତ୍ୟାଦି ଜୀବନକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥାଏ ।

(iv) ତଥାକଥିତ ବନ୍ଧୁମାନେ ଆମ ଅସୁବିଧାବେଳେ ବିପଦକୁ ଡରି ଦୂରେଇଯାଆନ୍ତି ଓ ଆପଣାର ସ୍ୱାର୍ଥପୂରଣ କଥା ଭାବିବସନ୍ତି ।

(v) ବିପଦର କଷଟିପଥରରେ କଷିହୋଇ ଦୃଢ଼ ହୋଇଥିବା ମଣିଷକୁ ବାସ୍ତବ ଅର୍ଥରେ ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞ କୁହାଯିବ।

2. 1 x 6 = 6

ଉପକ୍ରମ- 1

ବିଷୟବସ୍ତୁ, ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଉପସ୍ଥାପନା-3

ସୂକ୍ତି ଉଦ୍ଧାର, ନିଜସ୍ୱ ବିଚାର- 1

ଉପସଂହାର-1

3. 1 x 6 = 6

ସମ୍ବୋଧନ- 1
ପତ୍ରଲିଖନର ଆନୁଷଙ୍ଗିକତା, ଶୈଳୀ- 2
ବିଷୟବସ୍ତୁ -2
ପ୍ରତ୍ୟାଶା, ଉପସଂହାର- 1

4. 1 x 4 = 4

ଭାଗବତବାଣୀ

ଲକ୍ଷଣ:-

- ଦୁଇପାଦରେ ଏକ ପଦ ହୁଏ ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଦର ଅକ୍ଷର ସଂଖ୍ୟା ନଅ ।
- ପ୍ରତିପାଦର ତୃତୀୟ, ପଞ୍ଚମ ଓ ନବମ ଅକ୍ଷର ଉପରେ ଯତିପାତ ହୁଏ ।
- ଓଡ଼ିଆ ଭାଗବତ ଏହି ଛନ୍ଦରେ ରଚିତ ।
- ଏହାର ଅନ୍ୟନାମ 'ଗୁର୍ଜରୀ' ।

ଉଦାହରଣ ଓ ଯତିପାତ

ପ୍ରାଣୀର' ଭଲ' ମନ୍ଦ ବାଣୀ' ।
ମରଣ' କାଳେ' ତାହା ଜାଣି' ॥ (ଓଡ଼ିଆ ଭାଗବତ-ଅତିବଡ଼ୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ)

ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ

ଲକ୍ଷଣ:-

- ଦୁଇ ପାଦରେ ଏକ ପଦ ହୁଏ ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଦର ଅକ୍ଷର ସଂଖ୍ୟା କୋଡ଼ିଏ ।
- ପ୍ରତିପାଦର ଷଷ୍ଠ, ଦ୍ୱାଦଶ, ଅଷ୍ଟାଦଶ ଓ ବିଂଶ ଅକ୍ଷର ଉପରେ ଯତିପାତ ହୁଏ ।

ଉଦାହରଣ ଓ ଯତିପାତ

ମାଆ ମାଆ ବୋଲି' କେତେ ମୁଁ ଖୋଜିଲି'
ମାଆକୁ ପାଇଲି' ନାହିଁ'
ଭାଇ ଭାଇ ବୋଲି' କେତେ ମୁଁ ଡାକିଲି'
ନଦେଲେ ଉତ୍ତର' କେହି' । (ସନ୍ତାନର ଉକ୍ତି-ଉତ୍କଳଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ)

ଛନ୍ଦର ଲକ୍ଷଣ -2
ଉଦାହରଣ ଓ ଯତିପାତ- 2

5. 2 x 1 = 2

(i) ମନୋଜ ଶ୍ରେଣୀରେ ବସିଲେ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିପାରିଲା ନାହିଁ।

(ii) ଘରେ ଅଶାନ୍ତି ଦେଖାଦେଇଛି, ତେଣୁ ମୁଁ ସଭାକୁ ଯାଇପାରିବି ନାହିଁ।

(iii) ଯେଉଁ ଦଳ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ, ସେହି ଦଳର ନେତା ଶାସନମୁଖ୍ୟ ହୋଇଥା'ନ୍ତି।
(କିମ୍ବା) ଯେ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଦଳର ନେତା, ସେ ଶାସନମୁଖ୍ୟ ହୋଇଥା'ନ୍ତି।

6. 2 x 1 = 2

(i) ପିଲା କଳିରୁ ଏ ଭୟଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତି, ଝିମିଟି ଖେଳରୁ ମହାଭାରତ ସୃଷ୍ଟି ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ।

(ii) ନିଜର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଭାଲୁ ଧରାଇ ନିଜେ ଖସିଯିବା ବିବେକୀ ଲୋକର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ।

(iii) ପଡ଼ୋଶୀ ଘରୁ ଆସିଥିବା ଖାଦ୍ୟକୁ ପିଲାଟି ପ୍ରସାଦ ପରି ପାଇଦେଲା।

7. 2 x 1 = 2

(i) ଆଶିଷ

(ii) ଅହୋରାତ୍ର

(iii) ବ୍ୟାବହାରିକ

8. 1 x 5 = 5

(i) ସଭ୍ୟତା ଓ ବିଜ୍ଞାନ – ବଂଶୀଧର ସାମନ୍ତରାୟ

(ii) ମାତୃଭାଷା ଓ ଲୋକଶିକ୍ଷା – ଗୋଲୋକବିହାରୀ ଧଳ

ବିଷୟ ଓ ପ୍ରାବନ୍ଧିକଙ୍କ ନାମ-1
ବିଷୟବସ୍ତୁ-3
ଉପସଂହାର-1

9. 3 x 2 = 6

(i) ମାତୃଗର୍ଭରୁ ଭୂମିଷ୍ଠ ହେଲା ପରେ ଜନ୍ମଭୂମି ତାଙ୍କୁ ଲାଳନପାଳନ କରିବା ସହ ରୂପ, ରସ, ଗନ୍ଧ, ସ୍ପର୍ଶର ପରିଚୟ ଦେଇ ଫଳ, ପୁଷ୍ପ, ଶାକ. ତଣ୍ଡୁଳ ଜରିଆରେ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଥିବାରୁ ଲେଖକ ତାକୁ ନିଜର ମା' ବୋଲି ଭାବିଛନ୍ତି।

(ii) ଯେତେବେଳେ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଜାଣିବେ, ସେତେବେଳେ ମୈତ୍ରୀର ଧ୍ୱଜା ଉଡ଼ିବ ବୋଲି ପ୍ରବନ୍ଧରେ କୁହାଯାଇଛି।

(iii) ଶାସିତଙ୍କୁ ଶାସକଙ୍କଠାରୁ ଇଂରେଜି ଭାଷା ଦୂରେଇ ରଖିଛି ବୋଲି ଲେଖକ ଲେଖିଛନ୍ତି।

(iv) ଚୁମ୍ବକ ଲୁହାକୁ ତା ଆଡ଼କୁ ଟାଣିନେଲା ପରି ଲୋକଙ୍କୁ ଧର୍ମ ଓ ତ୍ୟାଗ ମାର୍ଗରେ ମୁହାଁଇ ଦେବା ଥିଲା ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ଅସଲ ଶକ୍ତି।

(v) ଗ୍ରାମର ସାଧାରଣ ଯୁବକମାନେ ଚାକିରି ନପାଇ ଓ ଜନ୍ମଭୂମି ନଛାଡ଼ି ରାଜନୀତିର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛନ୍ତି। ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କଂଗ୍ରେସୀ, କେହି ଗଣତନ୍ତ୍ରୀ, କେହି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ତ ଆଉ କେହି ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ସାଜିଛନ୍ତି।

10. 10 x 1 = 10

(i) (B) ନନ୍ଦ ଯଶୋଦା

(ii) (A) ଶାରୀରିକ ଶ୍ରମ

(iii) (C) ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ

(iv) (B) ବିଜ୍ଞାନ

(v) (D) ମାନବର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ସାଧନ

(vi) (A) ଗାନ୍ଧିଜୀ

(vii) (C) ତା'ଙ୍କ ପ୍ରତାପ

(viii) (B) ଛତ୍ରପତି ବିବେକାନନ୍ଦ

(ix) (D) ସ୍ୱାମୀ ରାମକୃଷ୍ଣାନନ୍ଦ

(x) (A) ପୁରୁଣା ସମାଜ

11. 1 x 5 = 5

(i) ବନ୍ଦେ ଉତ୍କଳ ଜନନୀ – ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

(ii) ଜାଗ ବନ୍ଧନହରା- ଅନନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ

ବିଷୟ ଓ କବିଙ୍କ ନାମ-1

ବିଷୟବସ୍ତୁ-3

ଉପସଂହାର-1

12. 3 x 2 = 6

(i) ସିଂଘନାଦ ଶିବଙ୍କ ଚିରିକୂଟିରୁ ବାହାରି କାଳାନଳ ପ୍ରାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ଶହେଗୁଣ ଅଧିକ ତେଜ ଧରି ପ୍ରଚଣ୍ଡ ପବନ ଓ ଶବ୍ଦ ସହ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷରେ ଆସି ଭୀମଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

(ii) ପିତୃହନ୍ତା ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଛିନ୍ନକରି ପିତୃବ୍ୟ ଓ ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ସହ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଯିବା ନିମନ୍ତେ ଅଙ୍ଗଦ ନିକଟକୁ ରାବଣ ଶୁକ ଓ ସାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସନ୍ଦେଶ ପ୍ରେରଣ କଲେ ।

(iii) ଶିଖାର ଉଠିବା ସହିତ କବି ଦୁଃଖୀମନର ଆଶାର ଉତ୍‌ଥାନ ପତନକୁ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି ।

(iv) ଆଶ୍ରମବାସୀଙ୍କୁ ନିଜର ପବିତ୍ର ଜଳଧାରା ମାଧ୍ୟମରେ ଲାଳନପାଳନ କରୁଥିବାରୁ ତମସାକୁ ଆଶ୍ରମଧାତ୍ରୀ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

(v) ଆମ ମନସୁଖ ଲାଗି ନଈ ସମୁଦ୍ର ପରି ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ହସକଥା ଭରିରହିଛି ।

13. 10 x 1= 10

(i) (B) ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନ

(ii) (A) ଅଶ୍ଳେଷା

(iii) (D) କୁଶଶେଯ

(iv) (C) ଅଜ୍ଞାନ

(v) (B) ତପସ୍ୱିନୀ

(vi) (C) ଆଲୋକଧାରା

(vii) (A) କଅଁଳ ପତର

(viii) (D) ଛଅଲକ୍ଷ ଯୋଜନ

(ix) (C) ଶାନ୍ତି

(x) (D) ତୁମେ ତିମିର ବିଧ୍ୱଂସୀ

14. 6 x 1 = 6

(i) ଲେଖକ ଜଙ୍ଗଲ ରାଜ୍ୟର ଲୋକ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

(ii) ରୋଷେଇ ଘରଆଡ଼ୁ ମହକ ଶୁଙ୍ଘି ଲେଖକ ମୁଢ଼ି ଆଉ କଷାମାଉଁସ ଖାଇବାକୁ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲେ ।

(iii) ଯୁଦ୍ଧରେ ବାରଜଣ ସେନାପତି ରାଜେଶ୍ୱରୀ ସ୍ଥିର କଲେ ।

(iv) ବରଗଛ କୋରଡ଼ରେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଓ ବେଲଗଛ ଉଠିଥିଲା ।

(v) ଏଗାରଟା ବେଳକୁ ଚାରିଆଡ଼େ ନିଆଁ ଜଳିଲା ପରି ଜଣାଯାଉଛି ।

(vi) କାର୍‌ରୁ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ମହାପାତ୍ର ଓହ୍ଲାଇ ସୁବ୍ରତଙ୍କ ଘର ଆଡ଼କୁ ଆସିଲେ ।

(vii) ନରସିଂହ ଦେବ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ତୀରରେ ଉଦିତ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଲେ ।

(viii) "ଛାମୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ପୂଜାରୀ"- ଏହା ଶିବେଇ ସାନ୍ତରାଙ୍କ ଉକ୍ତି ।

***